

ЦИФРОВІ ГРОШІ. ЧИ ПЕРЕЙДЕ ФІНАНСОВИЙ СВІТ НА ЦИФРОВІ ВАЛЮТИ?

Харківський національний університет будівництва та архітектури

Анотація. Стаття присвячена дослідженню сучасних тенденцій у розвитку цифрових грошей.

Ключові слова: цифрові гроші; криптовалюти; ризики; банківська система; платіжні системи; інноваційна система.

DIGITAL MONEY. WILL THE FINANCIAL WORLD TRANSFER TO DIGITAL CURRENCIES?

Abstract. The article is devoted to the study of current trends in the development of digital money.

Key words: digital money; cryptocurrencies; risks; banking system; payment systems; innovation system.

Цифрові гроші дозволяють відмовитися від фінансового посередника у транзакціях, тому про них дедалі частіше говорять як про майбутню альтернативу звичним платіжним коштам.

Спочатку розберемо, що ж таке цифрова валюта. Цифрова валюта – це електронна форма існуючих фіатних грошей, що випускається центральним банком і може виконувати функцію законного платіжного засобу. Тобто, цифрова валюта є електронним аналогом існуючої валюти. Е-гривня – це гривня в цифровій формі, а не нова валюта. Цифрова форма валюти займе місце поряд з готівковою та безготівковою формами. При цьому одиниця цифрової валюти дорівнюватиме одиниці цієї ж валюти в інших формах. Так, одна е-гривня відповідатиме одній готівковій гривні або гривні у безготівковій формі [1].

Але в чому ж різниця між цифровими грошима та звичайними? Цифрова валюта існує в електронній формі, тобто за великим рахунком є набір нулів і одиниць. Цим вона відрізняється від банкнот та монет і схожа на безготівкові кошти, криптовалюти та електронні гроші. Передбачається, що цифрова валюта зберігатиметься в електронному гаманці, встановленому на пристрої користувача, наприклад, на смартфоні. Також буде можливість поповнити такий електронний гаманець заздалегідь, щоб мати можливість розрахуватись цифровою валютою там, де немає Інтернету.

Переваги цифрових валют можна поділити на три типи: для людей, для бізнесу та держави.

Для людей цифрові гроші насамперед стануть можливістю мати ще один формат збереження цінності. Крім того, цифрові валюти стануть хорошим розширенням існуючої лінійки продуктів і дадуть змогу запровадити інновації.

Для бізнесу, особливо бізнесу фінансових послуг, вони підвищать конкуренцію і дадуть потенційне зниження витрат, бо якщо з'явиться єдина інфраструктура, до якої можна підключитися, це дозволить використовувати нові канали для операцій.

Для держави переваги найбільше. Якщо кілька центральних банків домовляться між собою, то може відпасти необхідність у системах міжнародних розрахунків на кшталт Swift. Можна відзначити питання міжнародного лідерства. Країни, які першими впровадять цифрові гроші, матимуть можливість якщо не диктувати правила, то принаймні написати перший драфт цих правил і потім мати вагомий голос у тому, щоб їх змінювати.

Ризики цифрових грошей пов'язані насамперед із тим, що проект може не окупитись, як і сталося в Еквадорі. Навіть якщо ідея буде добре реалізована, люди можуть її не зрозуміти, а бізнес не користуватиметься. Другий ризик, який добре контролюється більшістю країн, — це ризик надто швидкого впровадження. Наприклад, коли введення цифрових валют обговорювалося в Росії, банківська спільнота була стурбована тим, що їх введуть дуже швидко і станеться різкий відтік

користувачів із банківської системи, що, у свою чергу, вплине на прибутковість бізнесу, стабільність фінансової системи. Але зараз центральні банки найчастіше обирають розмірений підхід [2].

Ще один ризик полягає в тому, що регулювання та державний вплив можуть відставати від світових трендів. Еволюційно ми відійшли від бартеру та перейшли до золотовалютного стандарту, потім поступово від золотовалютного стандарту і Bretton Woods перейшли до грошей як обіцянки держави. З ХХ століття і до сьогоднішнього дня здебільшого ми думаємо про гроші як про обіцянку держави. Коли з'явилися цифрові валюти, вони стали серйозною потенційною альтернативою державним валютам. По суті, вони показали, що тепер можна користуватися грошима за допомогою технологій без прямої обіцянки держави. У цьому контексті можна розглядати цифрові валюти центральних банків як спробу відповісти на зростаючий тренд появи грошей на основі консенсусу та технологій. Центральним банкам це необхідно, щоб не втратити свого лідерства у фінансовій системі [3].

В Україні, США та країнах Євросоюзу цифрові валюти жодним чином законодавчо не врегульовані. Законодавці та центробанки поки що досить обережні у легалізації цифрових валют головним чином через непередбачуваність наслідків та потенційно величезні витрати, необхідні для створення відповідної інфраструктури. Швидше за все, цифрові валюти у короткостроковому та навіть середньостроковому періоді будуть лише доповненням до існуючих. Досі триває боротьба між «безготівкою» та «готівкою», не можна сказати, що готівка повністю пішла з нашого побуту [3].

Тож як висновок, можна сказати, що цифрові валюти є відносно новим явищем та не мають правового регулювання як в Україні, так і в розвинених країнах. Законодавці та регулятори в США та країнах Євросоюзу поки що лише обережно вивчають потенціал цифрових валют та оцінюють ризики від їх запровадження. Швидше за все, найближчим часом цифрові валюти не зможуть витіснити традиційну готівку та безготівкові кошти та матимуть обмежену сферу використання.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Когут Ю. І. Технології блокчейн та криптовалюта: ризики та кібербезпека. Київ: Дакор, 2022. 316 с.
2. Тапскотт А., Тапскотт Д. Блокчейн-революція. Як технологія, що лежить в основі біткойна та інших криптовалют, змінює світ. Київ: Літопис, 2019. 492 с.
3. Винья П., Кейси М. Епоха криптовалют. Як біткоіни і блокчейн змінюють світовий економічний порядок. Москва: Манн, Іванов та Фербер, 2018. 432 с.

Гудим Мілена Станіславівна, студентка кафедри інноваційних технологій дизайну архітектурного середовища, архітектурного факультету, Харківський національний університет будівництва та архітектури, Харків, Україна, e-mail: milenahudym@gmail.com

Янченко Наталія Вікторівна, кандидат економічних наук, доцент кафедри економіки та бізнесу, Харківський національний університет будівництва та архітектури, Харків, Україна, e-mail: yanchenko300076@gmail.com

Hudym Milena S. – student of the Department of Innovative Technologies of Architectural Environment Design, Faculty of Architecture, Kharkiv National University of Civil Engineering and Architecture, Kharkiv, Ukraine, e-mail: milenahudym@gmail.com

Yanchenko Nataliia V. – PhD (Economics), Associate Professor of the Department of Economics and Business, Kharkiv National University of Civil Engineering and Architecture, Kharkiv, Ukraine, e-mail: yanchenko300076@gmail.com